

SaBabel

Les llengües
familiars als centres
educatius de
Sabadell

CNL de Sabadell

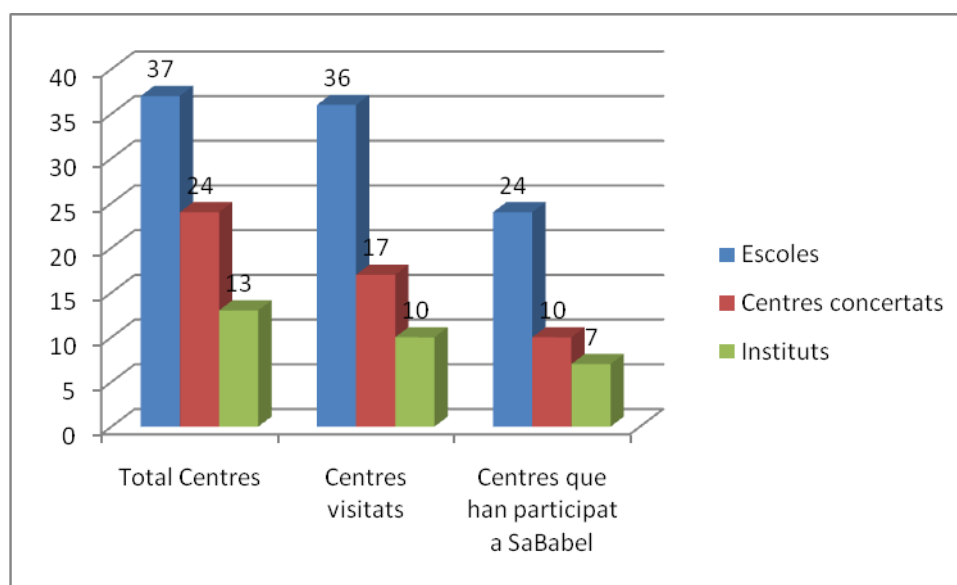

Al maig del 2010 el CNL va editar *20 contes comptats. El món en un munt de contes*, un llibre de contes d'arreu del món escrits en 20 llengües diferents i traduïts al català. Amb aquesta iniciativa es pretenia consolidar el patrimoni cultural de la població nouvinguda mitjançant l'ús del català i, alhora, ampliar el coneixement que la societat d'acollida pogués tenir de les diferents cultures, tradicions i llengües estrangeres. El projecte va rebre el suport de l'Oficina de Nova Ciutadania i la col·laboració de Linguamón i l'Escola Municipal d'Art Illa.

Des d'un primer moment es va creure necessari fer arribar uns quants exemplars del llibre a cada centre escolar perquè, juntament amb la guia didàctica que l'acompanya, poguessin treballar la diversitat lingüística i cultural. Ara bé, també sabem que no n'hi havia prou de fer arribar uns quants exemplars i treballar-los a classe, sinó que calia mostrar la diversitat lingüística com un valor, i no com un handicap. D'aquí va néixer SaBabel, un cens de les llengües familiars de l'alumnat de cada centre, que ha sigut el resultat final del treball sobre diversitat lingüística que s'ha realitzat a les aules.

La metodologia que han utilitzat les escoles i els instituts per treballar la diversitat lingüística i fer el cens ha estat molt diversa. Des d'adoptar-lo com a projecte global de centre i tractar-lo a partir de diferents disciplines (estadística, llengua, comunicació, expressió oral, expressió escrita, visual i plàstica, coneixement del món...) fins a fer el recompte de les llengües des de la secretaria del centre. El que s'ha intentat mantenir a tot arreu és el criteri per establir què entenem per llengua d'àmbit familiar i quina és la competència mínima que cal tenir-ne: entendre-la i saber-la utilitzar en situacions quotidianes. Per tant, queden excloses del còmput les llengües apreses en l'àmbit escolar, com per exemple l'anglès.

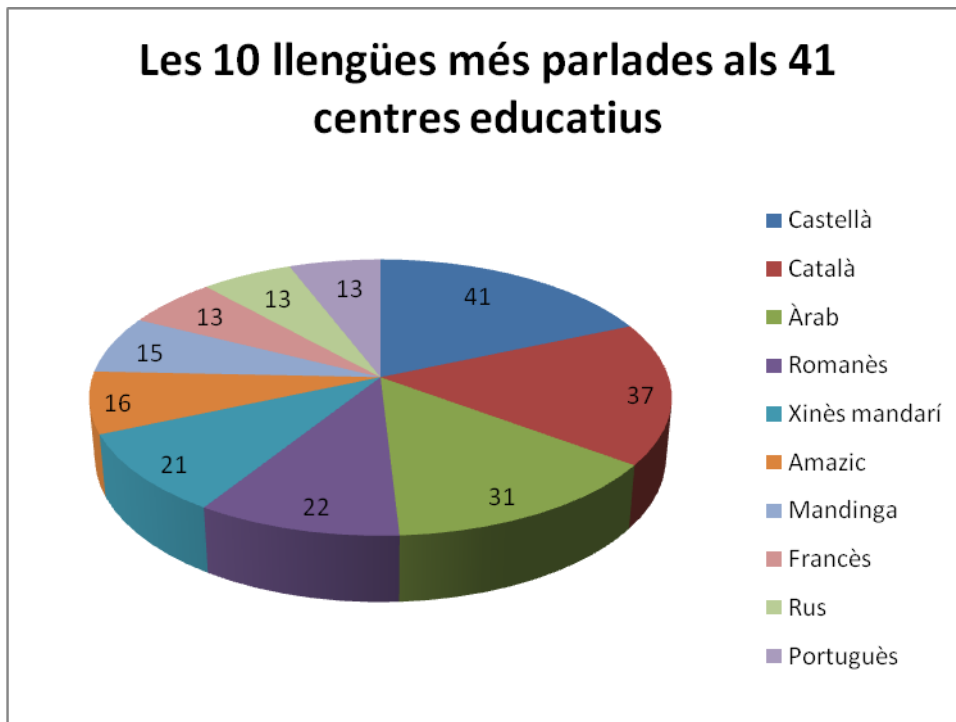
En total s'han visitat 63 centres —36 escoles públiques, 17 escoles concertades i 10 instituts— i s'han repartit 315 llibres i 63 guies didàctiques. La participació al cens de llengües ha estat bastant alta, un 65 %, i hem pogut recollir les dades lingüístiques de 41 centres repartits entre els set districtes de Sabadell. (Il·lustració 1 i Annex 1)

Il·lustració 1

El resultat d'aquest cens ha sigut sorprenent i inesperat perquè hem recollit que, com a mínim, i sense dur a terme una recerca exhaustiva, el conjunt de l'alumnat dels centres educatius que han participat al projecte parla 50 llengües familiars diferents (Annex 2).

Així doncs, sense comptar el català i el castellà, la llengua més parlada és l'àrab, seguit del romanès, en segon lloc; el xinès mandarí, en tercer lloc; l'amazic, en quart lloc, i el mandinga, en cinquè lloc. (Il·lustració 2)

Il·lustració 2

A més a més, a Sabadell hi ha parlants d'altres llengües no tan majoritàries com aquestes deu, però que no deixen de ser igual d'importants. Per exemple, ens ha cridat l'atenció que a l'escola Joan Montllor s'hi parla turca, una llengua que només té 37.000 parlants i és originària de Burkina Faso i Costa d'Ivori. D'altra banda, a l'INS Vallès hi ha parlants de malgaix, llengua oficial de Madagascar juntament amb l'anglès i el francès que és parlada per 17 milions de persones i té la peculiaritat de ser l'única llengua austronèsica de l'Àfrica. També és interessant destacar l'armeni, que es parla al Col·legi Mare del Diví Pastor, una llengua d'uns 7 milions de parlants la meitat dels quals es troba fora del territori lingüístic.

Si dividim les llengües per continents d'origen, hem trobat que tenim llengües de tots els continents, excepte d'Oceania.

Pel que fa a les llengües d'Àsia, als centres educatius de Sabadell hi ha parlants d'urdú, panjabi i hindi; i entre els alumnes xinesos la majoria parla xinès mandarí, però en trobem algun que té el wu o el xinès cantonès com a llengua inicial.

Als centres educatius també hi ha algunes llengües de l'Amèrica del Sud, com el guaraní, llengua oficial del Paraguai, el quátxua o el portuguès del Brasil.

Quant a les llengües europees, tenim una diversitat molt àmplia. Així doncs, hi ha llengües de famílies tan allunyades com el basc, que és inclassificable, i el georgià, una llengua caucàsica; o l'hongarès, que és uraliana, i el gallec, que és una llengua romànica. Ara bé, també en trobem de famílies més properes, com el danès, l'islandès, l'ucraïnès i el rus, totes indoeuropees. Les dues primeres, de la branca germànica, i les segones, de la branca eslava. Entre totes aquestes llengües val la pena destacar la llengua de signes catalana, que també és una llengua d'Europa, i el romaní, que es parla a molts territoris dels continents europeu i asiàtic.

De llengües africanes, també n'han sortit moltes, com ara el moore, que es parla principalment a Burkina Faso; el susu, parlat bàsicament a Guinea; el twi, originari de Ghana; el bambara, de Mali i el sud-est del Senegal, o el fang, que es pot sentir a Guinea Equatorial, el Gabon, el Camerun i la República del Congo.

Per acabar, caldria remarcar que tots els centres educatius són, com a mínim, bilingües; és a dir, l'alumnat parla dues o més llengües familiars. I, de fet, el 95% són plurilingües amb més de tres llengües familiars a cadascun. Així doncs, el centre d'educació primària amb més diversitat lingüística és l'escola Joan Sallarès i Pla amb 19 llengües, seguit de l'escola Gaudí amb 17 i de l'Amadeu Vives amb 15. Pel que fa als instituts, l'Agustí Serra en té 19; l'Arraona, 18 i el Vallès, 15.

Aquest cens lingüístic és una petita mostra de la realitat lingüística tan diversa que hi ha a la nostra ciutat. De fet, el resultat del projecte no és el nombre de llengües que

s'hi parlen —de ben segur que en són moltes més—, sinó haver aconseguit treballar al voltant d'aquestes llengües a les escoles i als instituts i, en definitiva, a les famílies, i que a tots aquests centres escolars, i per extensió als barris, la diversitat lingüística es valori com un tret positiu.

Finalment, volem agrair al professorat i l'alumnat de totes les escoles, col·legis i instituts la seva participació en aquest projecte.

ANNEX 1

Centres que han participat en l'elaboració del cens lingüístic:

Escola Agnès Armengol	Escola Amadeu Vives
Escola Andreu Castells	Escola Calvet d'Estrella
Escola Can Deu	Escola Can Llong
Escola Can Rull	Escola Concòrdia
Escola Creu Alta	Escola Enric Casassas
Escola Gaudí	Escola Joan Montllor
Escola Joan Sallarès i Pla	Escola Joanot Alisanda
Escola Joaquim Blume	Escola Juan Ramón Jiménez
Escola La Floresta	Escola La Roureda
Escola La Trama	Escola Mas Boadella
Escola Miquel Carreras	Escola Sant Julià
Escola Teresa Claramunt	Escola Torreguitart
Agrupació Pedagògica Sant Nicolau	Col·legi Escolàpies - Sant Josep de Calassanç
Col·legi Estel	Centre d'Estudis Ramar
Col·legi Jesús Salvador	Col·legi Mare del Diví Pastor
Col·legi Sagrada Família	Col·legi Serra
Col·legi Tarrés	Escola del Sol
Escola Industrial i d'Arts Oficis de Sabadell	Institut Agustí Serra i Fontanet
Institut Arraona	Institut Joan Oliver
Institut Jonqueres	Institut Sabadell
Institut Vallès	

ANNEX 2

Relació de les llengües familiars

alemany	ioruba
amazic	islandès
anglès	italià
àrab	llengua de signes catalana
armeni	malgaix
bambara	mandinga
bissa	moore
búlgar	panjabi
castellà	polonès
català	portuguès
crioll portuguès de Guinea Bissau	quítxua
danès	romanès
basc	romaní
ewe	rus
fang	soninke
finès	susu
francès	temba
ful	turka
gallec	twi
georgià	ucraïnès
guaraní	urdú
hindi	wòlof
holandès	wu
hongarès	xinès cantonès
igbo	xinès mandarí